

Behandling:

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
		Utvalg for mennesker og livskvalitet
		Formannskap
		Kommunestyret

Årsregnskap, årsberetning, årsrapport, finansrapportering - Året 2022

Kommunedirektørens forslag til innstilling

1. Verdal kommunes årsregnskap 2022 fastsettes med et regnskapsmessig resultat i balanse etter avsetninger til disposisjonsfond.
 - a. Netto driftsresultat er 51,9 mill. kr.
 - b. Disposisjonsfond 31.12.22 er 165,2 mill. kr.
 - c. Samlet langsiktig gjeld pr 31.12.21 er 3,5 mrd. kr.
2. Årsberetning for 2022 fra kommunedirektør vedtas.
3. Finansrapportering i årsberetningen tas til orientering.
4. 25,1 mill. kr av disposisjonsfond 2022 disponeres til følgende formål:
 - a. Helsetjenester styrkes med 7 mill kr på grunn av underliggende vekst i behov.
 - b. Barnehagetjenester styrkes med 1,0 mill. kr på grunn av økte utgifter til private barnehager, behov for tiltak barn med særlige behov og en generell usikkerhet om anslaget for antall barn vil holde.
 - c. Skoletjenester styrkes med 1 mill kr til innkjøp av læremateriell og utstyr.
 - d. Kultur styrkes med 0,3 mill kr til økt aktivitet i 2023.
 - e. Avdrag økes med 5,1 mill kr som konsekvens av at tomteverdier i Lysthaugen nedskrives til antatt virkelig verdi.
 - f. Tilskudd til Verdal IL på 10,7 mill kr for realisering av nytt garderobeanlegg/klubbhus.

Det gjøres oppmerksom på at dette kommer i tillegg til politiske vedtak om bruk av disposisjonsfond tidligere i år. Det er til sammen disponert $25,1 + 5,6 = 30,7$ mill kr. Rest disposisjonsfond blir etter dette 134,5 mill kr. Det tilsvarer 9,86% av driftsinntekter og ligger marginalt under målet om et disposisjonsfond på 10%.

Vedlegg

- 1 Revisjonsberetning Verdal kommune 2022
- 2 Kontrollutvalgets uttalelse 2022 .pdf

Relevante lenker

Signert årsregnskap 2022: [Årsregnskap 2022](#)

Årsberetning og årsrapport 2022: [Årsberetning og årsrapport \(framsikt.net\)](#)

Vedlegg:

Revisjonsberetning 2022

Kontrollutvalgets uttalelse til kommunens årsregnskap og årsberetning for 2022

Saksopplysninger

Med dette legges Verdal kommunes regnskap og årsberetning 2022 fram til behandling. Kommunens driftsregnskap for 2022 er gjort opp i balanse etter at udisponert netto driftsresultat er overført til disposisjonsfondet.

Regnskapsført netto driftsresultat er 51,9 mill. kr. Det ble ikke bruk for budsjettert inntekt fra bruk av disposisjonsfondet på 15,2 mill. kr. Totalt 42,2 mill. kr er avsatt til disposisjonsfondet og 3 mill kr er overført til investeringsregnskap.

Kommuneloven har ingen regler som regulerer hvor mye av det positive årsresultatet eller disposisjonsfondet (fri egenkapital) som kan disponeres. Det er derfor opp til kommunestyret å vurdere om det skal disponeres midler og hvor mye som tåles før bærekraften svekkes. I denne vurderingen er finansielle måltall, analysene i årsberetningen og skjønnsmessige vurderinger relevante.

Saksutredningen bygger på korte utdrag fra nettutgaven av årsberetning og årsrapport. Det er derfor nødvendig å lese nettutgaven dersom det er behov for ytterligere forklaringer og analyse av tallene. [Årsberetning og årsrapport \(framsikt.net\)](#)

Fra årsberetningen kan det utledes en del faktaopplysninger.

- Disposisjonsfondet er etter disponering marginalt lavere enn finansielt måltall. Disposisjonsfondet er fortsatt høyt nok til å gi en bedre robusthet enn tidligere år.
- Gjeldsnivået er høyt og høyere enn finansielt måltall. Renteutgifter er og vil bli en utfordring for driften av kommunen. I kapitlet finansrapportering (nettutgaven av årsberetning og årsrapport) er det utarbeidet en ny renteprognose for årene 2023-2026.
- Demografiendringer vil gi kostnadsøkninger spesielt knyttet til den eldre delen av befolkningen. De langsiktige signalene fra regjering og KS er at kommuneøkonomien gradvis vil bli strammet inn i årene fremover.
- Netto driftsresultat er høyere enn finansielt måltall og høyere enn landssnittet.
 - Trekkes det ut for virkninger av bundne fond, fremkommer et korrigert resultat på $51,8 + 14,7 - 22,7 =$ pluss 43,9 mill kr. Til sammenligning er det satt av 42,2 mill kr til disposisjonsfondet. Skatteinntektene ble 74,4 mill kr over budsjett og 58 mill

kr over regnskapsført i 2021. Skattenivået i 2021 var ekstraordinært høyt og det var ikke forventet at en stor økning skulle komme også i 2022. Analyser fra KS nå i 2023, viser at skatteplanlegging har påvirket skattetallene både for 2021 og 2022. Når virkningen av engangseffekter på skatteinntang tas bort, har det reelt sett ikke vært vekst i skatteinntektene fra 2021 til 2022.

- Dersom ekstraordinær høy skatteinntekt trekkes og resultatet også omregnes til resultat regnskapslovens regler, gir det et omregnet regnskapsresultat på minus 11 mill kr. Det er en klar forbedring fra tilsvarende minus 42,3 mill kr i 2021. En slik omregning blir omtrentlig, men beregningen indikerer at den underliggende driften i 2022 i realiteten er bedre enn for 2021. Da er det bare året 2020 som har vært bedre i perioden 2019 til 2022. Samtidig viser et resultat på minus 11 mill kr at det fortsatt er behov for en forbedring av driftsbalansen.
- Midler som tas ut fra disposisjonsfondet gir en svekkelse av økonomisk bærekraft sett i forhold til status pr 31.1.22. Det betyr at det også i de kommende år er behov for et driftsresultat som gir rom for nye avsetninger til disposisjonsfond.

Oppsummert betyr dette at det finnes et handlingsrom for å disponere en del av disposisjonsfondet i 2023. Uttaket bør være moderat og midlene bør i prinsippet brukes til engangsutgifter eller engangs styrking av budsjett. Engangs styrking av budsjett kan gi en mykere overgang til driftsnivåene i de kommende år. Kommunedirektøren vil ikke anbefale at budsjettøkninger gis på en slik måte at nødvendige langsiktige nedbemanningsprosesser stopper helt opp. Det kan gi en akkumulering av endringsbehov inn i kommende år.

Kommuneregnskapet:

Kommunelov har fra 2020 endret regelverket for avslutning av kommuneregnskapet. Etter endringen vil regnskapsresultatet med et unntak alltid gjøres opp i balanse. For å oppnå teknisk balanse sier kommuneloven at det foreløpige årsresultatet (netto driftsresultatet korrigert for bundne fond og overføringer til investeringsregnskap) skal reguleres mot disposisjonsfondet, enten i form av en økning eller bruk av disposisjonsfond. Etter reguleringen vil da regnskapsresultatet vise null, som tilsvarer begrepet «balanse i regnskapet». Det finnes bare et unntak fra dette. Det er i de tilfeller der kommunen har merforbruk og disposisjonsfondet ikke er stort nok til å dekke inn merforbruket.

Årsberetningen:

Årsberetningen er et eget kapittel i det samlede dokumentet for årsberetning og årsrapport. Årsberetningen er pliktig etter kommuneloven og lovbestemmelsen gir føringer for hva som skal tas med i årsberetningen.

Årsberetningen er skrevet med fokus på analyse og læring til bruk i økonomiplanarbeidet. Årsberetningen er dermed «stafettpinnen» som overbringer analysene av nåsituasjon og historikk til arbeidet med å planlegge framtiden. De viktigste funnene fra analysen og tiltakene oppsummeres i kapitlet læringspunkter under sammendrag i nettutgaven av årsberetning og årsrapport.

Årsberetningen viser at økonomien ved utgangen av 2022 er langt bedre enn tidligere år. Dette skyldes i hovedsak høye nasjonale skatteinntekter som utjevnes mellom kommunene. Skatteveksten kan dermed i stor grad henføres til nasjonale forhold, engangsinntekter og

utjevningsordningen for skatteinntekter. Det er med andre ord ikke veksten i skatteinntekter fra innbyggere i Verdal som forklarer de høye skatteinntektene for kommunen. Skatteveksten kom sent på året og ble heller ikke varslet før helt på slutten av året.

I tillegg til skattevekst bidro også sparte renter, forskyvning av pensjonsutgifter og kompensasjon for koronautgifter til et godt regnskapsresultat. Motsatt har høy prisvekst og fortsatt merforbruk i tjenestene medført at regnskapsresultatet er noe svakere enn potensialet som lå i merinntekter og besparelser. Sammenhengene er mer grundig forklart i nettutgaven kapittel 1.1.1 «bedømme økonomisk status og utvikling».

Rapporteringene gjennom året har varslet et mulig overskudd i driftsregnskapet. Merinntektene i slutten av året gjorde at resultatet til slutt ble langt bedre enn varslet.

Årsrapport:

I motsetning til årsberetningen er årsrapporten ikke et pliktig dokument etter kommuneloven. Årsberetningen har et større fokus på den ikke- økonomiske rapporteringen.

Læringspunktene for de ikke-økonomiske forholdene er:

- Øke nærvær
- Innarbeide klimarapportering
- Samhandling og fornying. Samfunnsplanen legger føringer for økt samhandling på tvers av sektorer og endringskraft. Selv om det er tatt viktige skritt i løpet av det siste året, er det fortsatt viktig å systematisk følge opp dette arbeidet. Dette bør gjøres både gjennom etablering av mer tverrfaglig arbeidsmåter, og bruk av kvalitetssystemet for systematisk oppfølging av forbedringsarbeid. Det viktigste endringsarbeidet bør skje nærmest tjenestemottaker.
- Digitalisere og modernisere for økt tilgjengelighet og kvalitet, samt bedre ressursutnyttelse. Digitalisering og modernisering vil være et pågående arbeid for å møte de fremtidige demografiutfordringene. Arbeidet med bedre styringsdata må videreføres og det er fortsatt et stort behov for å sikre tilstrekkelig godt kunnskapsgrunnlag. I tillegg er det nødvendig å utvikle bedre kjernesystemer, blant annet innenfor arkiv, regnskap, arbeidstidsoppfølging og hjemmesideløsninger. Utvikling av dette, i interkommunale samarbeid, blir viktig i tiden som kommer.
- Øke ressursinnsats på internkontroll og ta i bruk nye verktøy for å styrke denne oppfølgingen. Dette inkluderer også tydeligere rapportering til politisk styringsnivå.
- Videreføre arbeidet med økt likestilling og unngå diskriminering.
- Prioritere arbeidet med inkludering i enda større grad. Demografiske utfordringer tilsier behov for å kunne ta i bruk all nødvendig restarbeidsevne.

Finansrapportering:

Finansrapportering er ikke en del av regnskap og årsberetning. Kommunedirektøren har likevel av mer praktiske årsaker valgt å ta finansrapporteringen inn i det samlede dokumentet.

Finansrapporteringen dekker året 2022 og fram til arbeidet finansrapporteringen ble skrevet ferdig i april 2023. Finansrapporteringen dekker dermed også perioden for første delårsrapport i 2023.

Kommunens likviditet var god i 2022. Dette ga muligheter til å skyve på låneopptak og alternativt ta opp billige lån for å sette pengene på bankkonto med tilsvarende eller marginalt høyere rente.

Finansrapporteringen viser at kombinasjonen av relativ høy rentesikring og sparte renter har gitt en besparelse i finanskostnader for 2022. Lave flytende renter gjelder først og fremst første halvår, mens andre halvår var mer i samsvar med budsjett. Investeringsgjeld har gått ned i 2022. Det skyldes bruk av et investeringstilskudd og forsinket framdrift på nye investeringer.

Finansrapporteringen gir ellers informasjon om sammensetningen av gjeld og renteesponering. Det er også satt opp en ny oppdatert renteprognose for økonomiplanperioden. For detaljer henvises til nettutgaven av årsberetning og årsrapport kapittel Finansrapportering:
[Lenke Kapittel Finansrapportering](#)

Vurdering av saken

Disponering av en del av regnskapsresultatet 2022:

Etter at reglene for avslutning av kommuneregnskapet er endret, kan midler fra siste års resultat eller tidligere års resultat i prinsippet disponeres når som helst. Kommunen følger dermed praksis etter gammel kommunelov når disponeringen knyttes til regnskapssaken. Løsningen med å legge disponeringen til regnskapssaken har noen fordeler. Først og fremst fordi løsningen er transparent ved at disponering av fondet blir sett i sammenheng med hvor mye påfyll fondet har fått fra siste års årsresultat.

Kommunedirektøren vil anbefale at uttaket fra disposisjonsfondet begrenses, slik at disposisjonsfondet fortsatt ligger på måltallet. Det er to store saker som tar opp mye av handlingsrommet og innstillingen har derfor landet på en disponering som gir rest disposisjonsfond marginalt under 10%. Innstillingen lander derfor på rest disposisjonsfond på 134.5 mill kr som tilsvarer 9,86%. Disposisjonsfondet er da 1,9 mill kr lavere enn måltallet.

Sak	Uttak av disposisjonsfond	1000 kr	1000 kr	%
	Disposisjonsfond pr 31.12.2022		165 221	
PS 22/23	Leksdal skole	1 850		
PS 14/23	Heia Innherred	1 750		
PS 17/23	Kommunale veier	2 000		
	Sum uttak fra fondet i tidligere vedtak	5 600		
Mai 2023	Forslag om disponering, fra kommunedirektør	25 124		
	Samlet uttak	30 724	-30 724	
	Rest disposisjonsfond		134 497	9,86 %
	Målet om 10% disposisjonsfond		136 400	10,00 %
	Rest disposisjonsfond over 10%-målet		-1 903	

Uttak fra disposisjonsfondet svekker den langsiktige bærekraften. Kommunens økonomi ved utgangen av 2022 er god nok til å tåle et forsiktig uttak. Vurderingen følger det faktagrunnlag som er tatt inn fremst i saksgrunnlaget. Hovedbegrunnelsen for at uttaket er forsvarlig, er at disposisjonsfondet etter uttaket fortsatt kan holdes (omtrent) på måltallet (10% av driftsinntekter) i økonomiplanperioden. Det forutsetter imidlertid at avsetningene til disposisjonsfondet økes i fra nivået i gjeldende økonomiplan. Det vises til økonomiplan 2023-2026 for detaljer.

Formålet med å bruke av disposisjonsfondet er å finansiere opp engangsutgifter som det ellers hadde vært vanskelig å finansiere innenfor budsjettene. I tillegg kompenseres det for økte behov i enkelte tjenestoområder. Dette er tjenestoområder som kan vise til at behov i 2023 er høyere enn det som var kjent da budsjettet ble lagt høsten 2022 eller at tjenesten midlertidig skjermes for nedgang i budsjetttrammer.

Kommentarer til de enkelte bevilgninger:

- a) Helsetjenester: Som det fremgår av delårsrapport 1/2023 er det ikke gitt full dekking av beregnet kostnadsvekst til både nye institusjonsplasser og underliggende behovsvekst i budsjettet for 2023. Med et godt regnskapsresultat i 2022 er det nå muligheter for å etterjustere ved å bruke av disposisjonsfondet. Helsetjenestene i kommunen driftes effektivt. Dette fremgår av kostratallene og analyser av kostratall. Målingene har vist det samme forholdet over mange år. I strateginotatene vises til at Framsikt beregner negativt innsparingspotensiale i forhold til de fleste andre kommuner. Det betyr at kommunen drifter med lavere kostnader enn normalen når det korrigeres for kjente forskjeller i utgiftsbehov. Det er positivt med lave kostnader dersom det skyldes effektiv driftsform og effektive strukturer, men for helse er tallene så lave at det vanskelig kan konkluderes sikkert med at det bare er effektivitet som måles. Tilsvarende lave kostnader finnes ikke for de andre tjenestene i kommunen. Kommunedirektøren ønsker at bevilgningene justeres opp for å utjevne noe av det lave driftsnivået.
- b) Barnehagesektoren: En samlet vurdering av behovene innenfor tjenesten og den lovpålagte plikten til å gi likeverdig tilskudd til private barnehager, tilsier en forsiktig økning av budsjetttrammene for barnehagetjenester. Tilskudd til private barnehager beregnes på bakgrunn av to år gamle regnskapstall. I en periode med innstramming av bevilgningene til barnehagetjenestene vil tilskuddene til private barnehager ikke kunne skaleres ned like raskt som budsjettkuttene i kommunale private barnehager. Dette er en utfordring for kommuner med en relativt stor andel private barnehager. Dette forholdet kan gi uønskede skjevheter ved at en større del av innsparingen må tas i kommunale barnehager. Dette kommer i tillegg til usikkerhet om antall barn og behovet for tiltak til barn med særlige behov. Ut fra en samlet vurdering foreslås det at tempoet i nødvendig nedskalering av tjenestene dempes med en midlertidig bevilgning for 2023.
- c) Skoletjenester. Innkjøp av læremateriell og utstyr er en bevilgning som ikke skaper bindinger fremover i tid og som også dekker et behov.
- d) Kultur: Kultur styrkes med 300.000 kr til å øke aktiviteten i 2023. Behovet for å styrke kulturlivet etter år med pandemi, behovet for en ekstra innsats inn mot nasjonaljubileet Stiklestad, tiltak rundt bosetting av flyktninger, behov for å satse tverrfaglig på store samfunnsutfordringer. Kulturtjenesten med samarbeidsaktører i frivilligheten, næringsliv og andre samarbeidspartnere godt egnet til å gjøre tiltak.
- e) I sak PS 25/2023 om Lysthaugen boligfelt fremkommer at det er nødvendig å nedskrive tomteverdiene tilsvarende redusert tomtepris. Det bryter med prinsippene i kommuneloven om økonomisk bærekraft, dersom kommunen fortsatt skal betale renter på lån som har finansiert investeringer som hverken har bruksverdi eller kan dekkes inn ved salg. I prinsippet vil rentene løpe til evig tid som en andel av kommunens totale lånemasse, dersom «lånet» ikke betales ned. Teknisk sett kan det forklares ved at kommunen har bulletlån (lån uten avdragsplan) som refinansieres og nedbetales med årlige avdrag. De årlige avdragene regnes bare av verdier som kommer til avskrivning. Nedskrevne verdier vil aldri komme til avskrivning og kommer da aldri inn i minsteavdraget.

- f) I sak 131/22 knyttet til gjeldende økonomiplan ble følgende budsjettpremiss vedtatt;

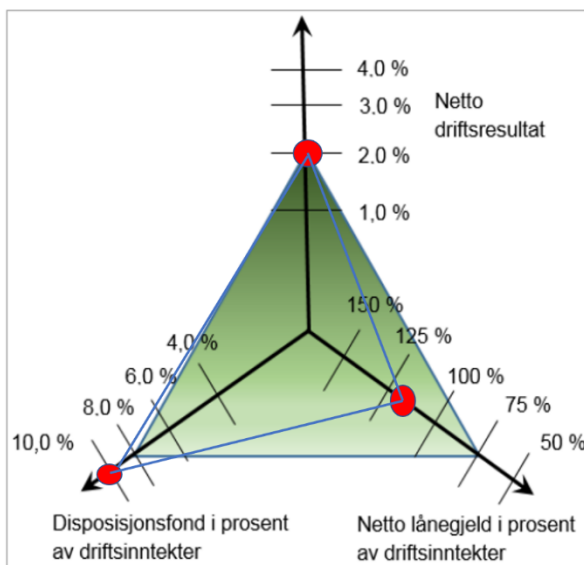
Kommunedirektøren bes iverksette prosess med realisering av nytt garderobeanlegg/klubbhus på sentralidrettsanlegg i regi av Verdal IL. Overordnet målsetning er realisering av nytt bygg så raskt som mulig, med delmål om sluttført finansieringsmodell i løpet av første halvår 2023 og detaljplanlegging i 2. halvår 2023.

Siden januar har det pågått en prosess med Verdal IL for å kunne møte overordnet målsetning i budsjettpremisset. Prosessen er ikke helt sluttført og det planlegges egen sak i forbindelse med kommunestyrets junimøte. I møte gjennomført 15.05.23, ble foreløpig skisse gjennomgått. Det vurderes at et kommunalt tilskudd på ca. 10,7 mill. kr. kan realisere nytt garderobeanlegg inkl. sanering av eksisterende bygg. Til sammenlikning var det ved forrige økonomiplan estimert et investeringsbeløp på 20,0 mill. kr. Det tas forbehold om endelig slutføring av prosessen, men kommunedirektøren vurderer likevel at disponeringen bør synliggjøres i denne saken. Blir løsningen en realitet vil både samlet kostnad reduseres og fremtidig lånegjeld reduseres.

Vurderinger som følger regnskapet

Teksten under vurdering er hentet fra kapitlet sammendrag analyser av regnskap og økonomi i årsberetningen.

Finansielle måltall:

Måltall Verdal

Måltall Verdal er satt skjevt i fht KØB originalfigur pga høy gjeld

2% netto driftsresultat
10% disposisjonsfond (+ 2%)
120% gjeldsgrad

Risikoen i høy gjeld kompenseres med å sette opp kravet til dispsfond

Måltallene må settes ut fra økonomien til den enkelte kommune.

Finansielle måltall i hht KØB-modellen

Nedenfor er det hentet ut oversikter som viser utviklingen i kommunens økonomi og den økonomiske status. For detaljer og forklaringer til tallene vises til nettutgaven av årsberetningen kapittel 1.1 årsberetning: [Lenke årsberetning](#)

Finansielle måltall:

Måltall	Hva måles	Indikator	Måltall	2022		2021	
				Kommune	Konsern	Kommune	Konsern
Driftsmargin	Økonomisk bærekraft i året	Netto driftsresultat %	2%	3,8%	4%	2,7%	3,8%
Disposisjonsfond	Økonomisk bærekraft i økonomiplanperioden	Disposisjonsfond %	10%	11,9%	12,8 %	9,4%	10,2%
Gjeldsgrad	Økonomisk bærekraft neste 20-40 år	Netto lånegjeld %	120%	123,3%	121,7%	146,4%	142,4 %

Konserntallene er regnet med en andel av IKS'er. Derfor er det også mindre avvik fra de tallene som regnes direkte fra kommuneregnskapet (kolonnen kommune).

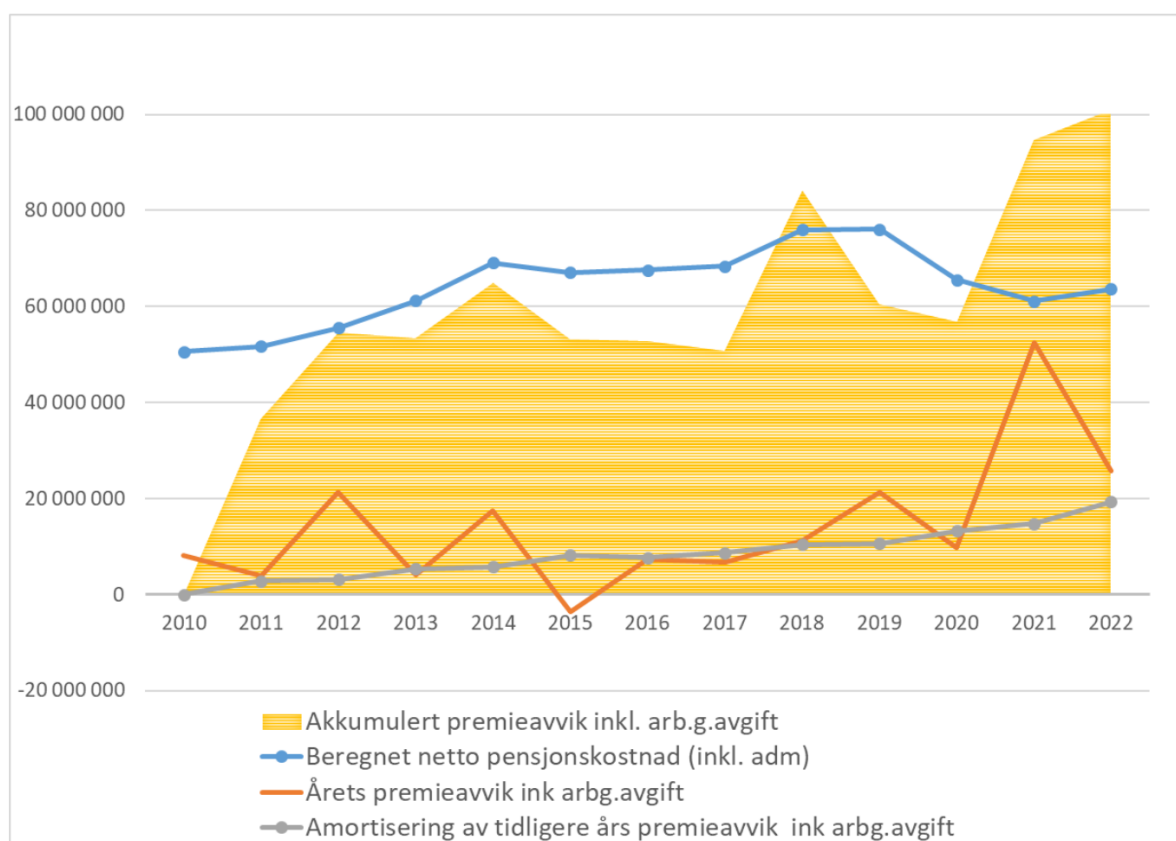
Skatteinntekter:

Skatteinntektene kom langt over budsjett. Skatt avregnes etterskuddsvis og så sent som i desember 2022 hadde kommunen fortsatt ikke

Forskjellen mellom faktisk skatteinngang og skatteanslag i revidert nasjonalbudsjett ble hele 5,6 prosent høyere for kommunene samlet, se figuren under. Figuren fra KS viser skatteinngangen for årene 2012 til 2022 målt i forhold til varslet skattevekst fra regjeringen. Oversikten viser at skatteveksten de fleste år ligger noe over det som varsles. Det skyldes forsiktighet i de nasjonale anslagene. Forskjellen er mye større i 2021 og 2022 enn det normale. Skatteplanlegging særlig opp mot utbyttebeskatning er funnet å utgjøre en stor del av årsaken. I tillegg har pandemien gjort de to årene uforutsigbare.

Pensjonskostnader og premieavvik pensjon

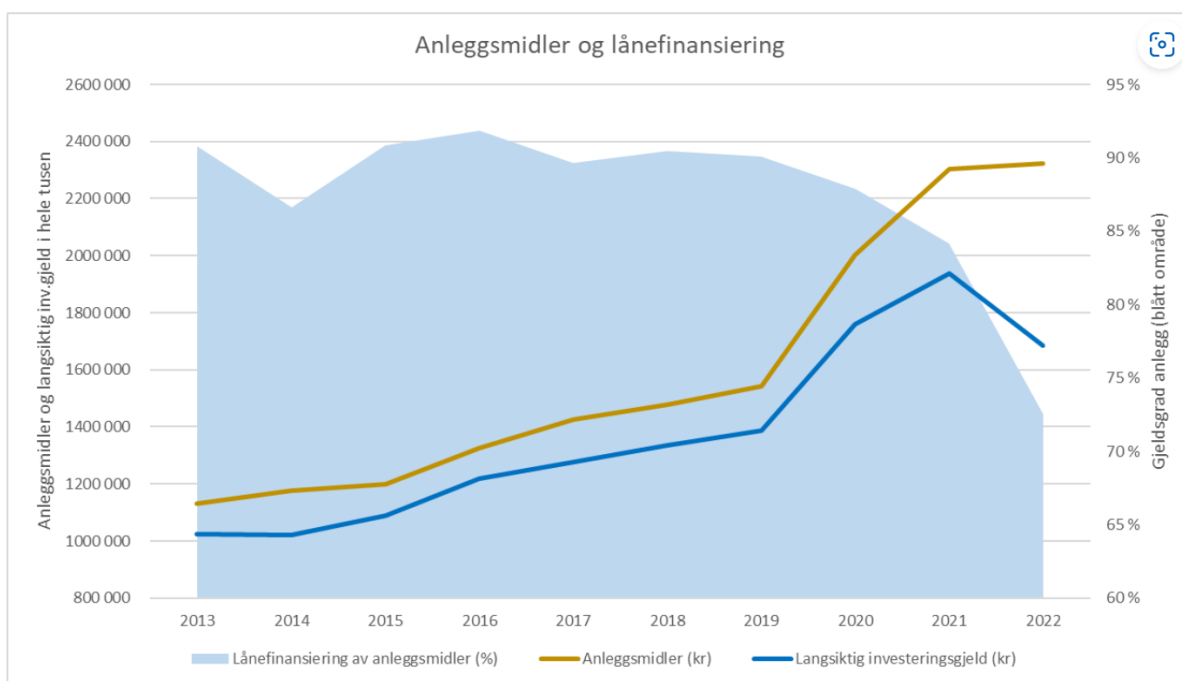
For pensjon er regnskapsreglene slik at differansen mellom kostnaden som belastes året og den betalte premien justeres med å inntektsføre eller utgiftsføre et premieavvik. Den delen som da ikke belastes årets regnskap blir da forskjøvet til inntektsføring eller utgiftsføring på de neste 7 årene. Dette er den såkalte amortisering (fordeling) av det uoppgjorte premieavviket.

Figuren viser at beløpet som skyves til utgiftsføring i senere år (amortiseringen) øker år for år. Det er ved utgangen av 2022 ca 100 mill kr som skal forskyves til utgiftsføring på de neste 7 årene. Dersom det årlige premieavviket kommer til inntektsføring med tall som overstiger utgiftsføringen (amortiseringen) i de kommende årene, vil det ikke gi en innstramming av økonomien.

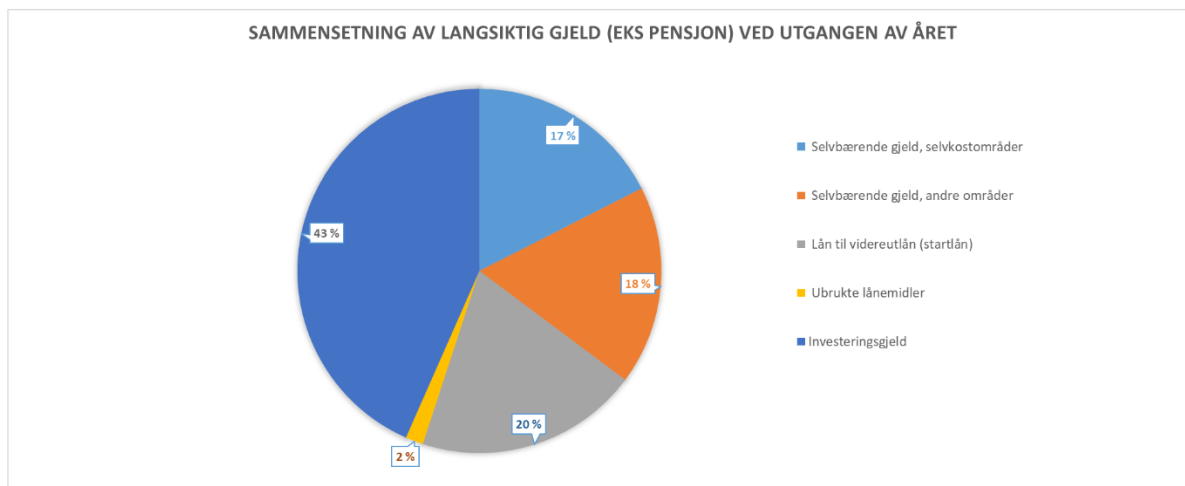
Pensjonsselskapene vil ikke si noe sikkert om hva som blir utviklingen for mer enn ett år om gangen. Premieavviket er derfor en stor usikkerhet i planleggingen lenger fram i tid. Dess større beløp som skyves, dess større usikkerhet.

Anleggsmidler og langsiktig gjeld:

Oversikten viser at forholdet mellom bokførte verdier av bygg, anlegg mv og gjeld har utviklet seg i gunstig retning i 2022. Slik har det ikke vært for de foregående årene.

Oversikten nedenfor viser at deler av gjelden er selvfinansierende for kommunen. Det er den rentekspoonerte gjelden som har økonomisk risiko. Samtidig har også den selvfinansierende gjelden en økonomisk risiko for innbyggerne ved at det trigger økte gebyrer på vann, avløp mv og økte rentebetaling for de som låner penger av kommunen (startlån Husbank).

	2019	2020	2021	2022
Selv bærende gjeld	624 519	658 633	711 328	740 174
Lån til videreutlån (startlån)	214 104	258 400	347 146	416 711
Ubrukte lånemidler	66 585	52 669	63 744	33 105
Investeringsgjeld	697 431	1 047 231	1 163 751	912 123
Pensjonsforpliktelser	1 470 958	1 364 821	1 321 137	1 451 500
	3 073 597	3 381 754	3 607 106	3 517 113

Innsparingspotensiale tjenestene

Indikator	Landet uten Oslo		Kostragruppe 08		Levanger		Steinkjer		Melhus		Malvik		Orkland	
	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021
Grunnskole	24,0	17,6	-10,2	-11,8	19,5	14,7	26,3	5,1	10,6	13,7	34,0	37,3	21,8	26,1
Pleie og omsorg	-58,9	-40,6	-106,8	-67,6	-26,5	-28,0	-22,0	-6,3	-32,0	8,4	-55,1	-37,3	-54,4	-44,0
Barnevern	6,2	3,5	0,6		-9,5	-3,8	-14,7	-5,9	9,5	13,1	1,8	5,3	12,7	5,3
Barnehage	7,7	10,0	-3,9	3,1	2,2	5,9	0,7	8,2	-2,9	6,4	15,4	21,8	2,7	11,4
Kommunehelse	-7,9	-10,6	-20,6	-16,0	4,3	3,8	-7,7	-7,6	2,1	-1,5	-9,8	-4,3	-1,6	-4,7
Sosiale tjenester	-2,8	-4,6	-7,8	-5,9	6,7	3,8	-5,0	-1,8	0,6	0,2	-15,0	-4,6	0,6	-1,1
Kultur og idrett	-8,6	-1,7	-15,8	-10,2	-0,1	1,5	-10,1	13,0	-10,1	-5,4	0,5	3,9	1,6	-11,1
Plan, kulturminner, natur og nærmiljø	-8,5	-7,4	-10,0	-9,6	0,3	-0,3	-7,3	-2,6	0,9	1,8	-12,4	-7,4	-4,9	-3,9
Adm. styring og fellesutgifter	4,5	3,3	-16,2	-19,9	2,9	4,6	-5,0	-2,6	-4,0	-4,8	-2,2	-0,4	-5,1	-12,3
Andre områder	0,2	-7,7	26,3	-9,8	-14,7	-12,8	13,6	-19,5	-10,1	-11,4	55,2	-8,1	-33,0	-24,1
- Brann og ulykkesvern	-3,7	-2,4	-9,7	-8,1	-5,2	-1,5	-4,7	-8,9	-4,2	-1,3	-3,2	-1,6	-8,6	-6,3
- Kommunale boliger	-4,6	-5,2	-1,8	-1,7	-9,0	-9,3	9,6	-2,1	-2,7	-2,6	-0,3	-2,3	-12,7	-7,5
- Samferdsel	-2,8	-4,7	-18,9	-15,8	-1,5	-2,1	-8,0	-9,2	-4,0	-5,9	-5,5	-7,0	-12,2	-9,4
- Næringsforv. og konsesjonskraft	14,1	7,0	61,1	19,4	-0,4	-0,6	18,7	2,5	3,1	-0,5	16,3	1,7	7,0	3,3
- Landbruk	-0,1		-0,5		1,0		1,4		-0,9		46,7		0,3	
- Kirke	-2,6	-2,4	-3,9	-3,6	0,3	0,6	-3,4	-1,7	-1,4	-1,0	1,1	1,0	-6,9	-4,2
Totalt	-44,1	-38,2	-164,4	-149,9	-14,9	-10,7	-31,4	-20,1	-35,6	20,5	12,3	6,2	-59,6	-58,4

Innsparingspotensiale (Kilde Framsikt)

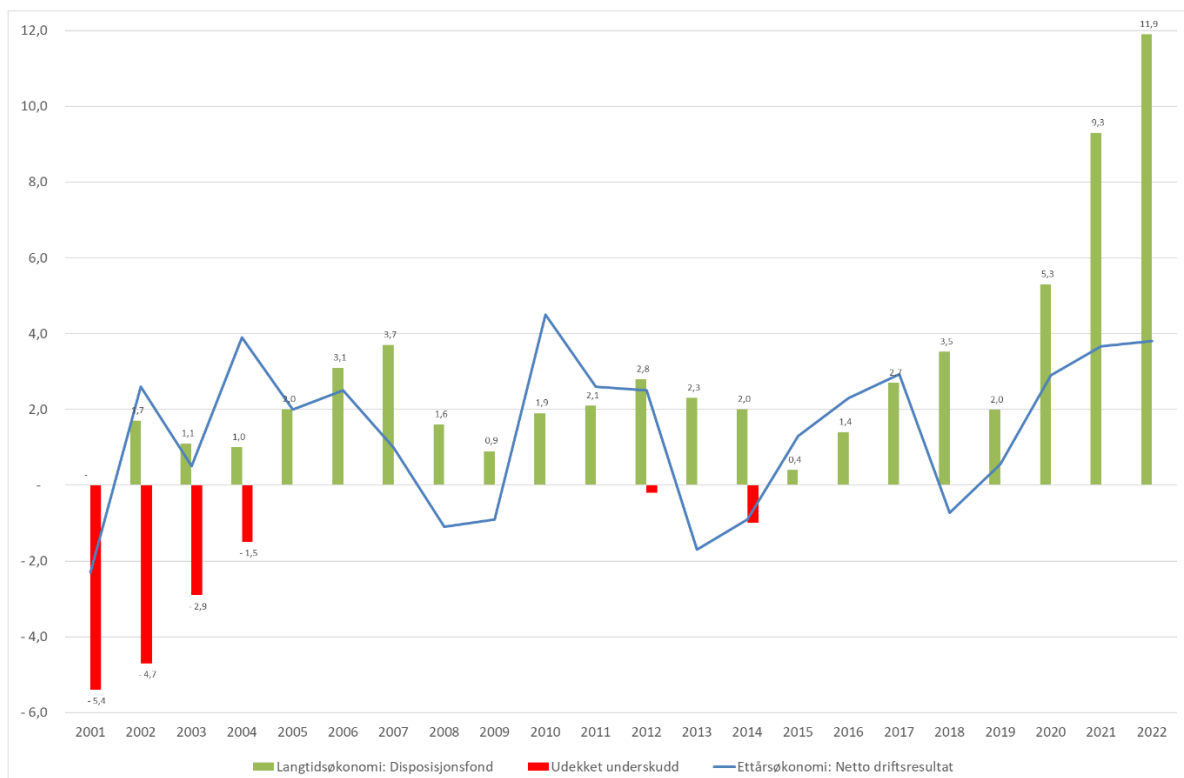
Tabellen viser antall millioner som kunne vært spart (positive tall) og motsatt om kommunen driver med lavere ressurser (negative tall) enn sammenligningskommune.

Totalsum vises i sluttraden. Her går det fram at Verdal i sum bruker mindre ressurser enn landssnitt og sammenligningskommunene, unntatt Malvik. Analysen viser at Verdal kommune kunne spart 12,3 mill kr, dersom kommunen hadde drevet like ressurseffektivt som Malvik. Det er store forskjeller mellom tjenesteområdene. Hovedårsaken til at Verdal kommune har negativt innsparingspotensiale (negative tall), er at pleie og omsorg (rad 2) drives med betydelig lavere ressurser enn hos sammenligningskommunene. Det er motsatt for grunnskole-tjenestene. Dette er samme bildet som for 2021, men det forsterkes i 2022.

Kommentarer til det enkelte tjenesteområdet finnes i nettinggaven av årsberetningen.

Framsikt analyserer ressursbruk korrigert for forventede forskjeller. Utgiftsnøklerne i inntektssystemet brukes til å korrigere forventede forskjeller. Eksempelvis korrigeres tallene for forskjeller i antall innbyggere pr målgruppe og forskjeller i spredtbygdhet. Korrigeringene er gjort for å få en mest mulig reell sammenligning mellom kommunene.

Nedenfor vises utviklingen i kommuneøkonomi over en lang historisk periode:

Figuren viser hvordan kommunens langsiktige økonomi og kortsiktige økonomi har endret seg fra 2001 til nå. Poenget med å vise en figur med en så lang tidsserie, er å vise at økonomien oftest går i sykluser og at kommunens økonomi har hatt en tendens til å svekkes etter hver periode med fremgang. Det kan igjen forklare hvorfor kommunen ikke har oppnådd den samme robusthet som en del andre kommuner. Eksempelvis Stjørdal kommune som har lyktes med å stabilisere en robust økonomi.

Metodikken i figuren er å sette måltall for langsiktig økonomi (samlet udekket merforbruk og disposisjonsfond) opp mot de kortsiktige årlige tallene representert ved netto driftsresultatet. Yttergrensene for en kritisk svak økonomi er satt til 2% eller mer i samlet merforbruk. Minimumsmålet for en god og robust økonomi er satt til disposisjonsfond på minimum 10%. Anbefalt årlig driftsmargin (netto driftsresultat) er satt til 2%. Referansestørrelsene 2% netto driftsresultat og 10% disposisjonsfond er innarbeidet i gjeldende økonomiplan som kommunens egne måltall for god økonomistyring.

Hvor står Verdal kommunes økonomi ved utgangen av 2022?

Figur fra veileder til økonomistyring: Statsforvalteren i Nordland

Budsjettkontrollen:

Budsjettavvikene til de ulike tjenesteområdene kan dekomponeres til forhold som ligger i virksomhetenes egne budsjetter og andre forhold som er mer ekstraordinære. Det som da står igjen av avvik er mer i samsvar med avvikene fra budsjetterte mengder og priser. Mengde og prisavvik er mer relevant for å vurdere kvaliteten på budsjettkontrollen.

Tjenester	Regnskap 2022	Regulert budsjett	Budsjettavvik	Budsjettavvik knyttet til pensjons-avregning og premieavvik	Budsjettavvik knyttet til pandemi	Budsjettavvik knyttet til Ukraina-krisen	Korrigert budsjettavvik
Administrasjon, styring og fellesutgifter	41 739	74 815	33 076	-30 706	-10	-51	2 308
Barnehage	133 910	126 696	-7 214	3 909	1 240	67	-1 997
Grunnskole	235 379	219 986	-15 393	3 039	3 062	262	-9 029
Helsestasjon og lege	58 439	52 251	-6 188	1 005	2 153	828	-2 203
Helse og omsorg	284 858	26 4700	-20 158	12 917	3 753	279	-3 210
Sosiale tjenester	47 223	37 876	-9 346	816	-106	4 859	-3 775
Barnevern	44 008	40 476	-3 532	639	294	0	-2 598
Kultur og idrett	28 266	29 081	814	715	140	4	1 673
Plan	4 843	3 331	-1 512	510	0	0	-1 003
Landbruk og næring	8 877	5 760	-3 118	223	1 456	0	-1 437
Samferdsel og veier	12 358	9 652	-2 706	108	2	0	-2 595
Brann og redning	10 663	9 637	-1 026	20	0	0	-1 006
Vann avløp og renovasjon, selvkost	-23 983	-19 918	4 064	560	19	0	4 643
Kirke	7 527	7 667	141	12	0	0	153
Tjenester utenfor ord. kommunalt ansvarsområde	0	0	0	0	0	0	0
Sum tjenester	894 108	862 011	-32 097	-6 231	12 004	6 248	-20 076

Avvikene er gjennomgående mindre enn de som fremgår av regnskapsskjemaet med unntak av fellesutgiftene. Dette skyldes tekniske forhold som krever at enkelte utgifter skal kostraføres på tjenestene, selv om kommunen i den interne styringen har holdt de samme utgiftene utenfor driftsbudsjettene. Dette gjelder særlig årsoppgjøret for pensjonsutgiftene. Budsjettavviket tilhører styringsmessig fellesområdet og er her finansiert med inntektsføring av premieavvik (pensjonsutgifter som forskyves til senere år). Når disse avvikene korrigeres fra tjenestenes utgifter, blir det bedre samsvar mellom det som er under tjenestenes kontroll og det som er regnskapsført. Eksempelvis er det regnskapsført pensjonskostnader på helsetjenestene med 20,1 mill kr, som virksomhetene på helse ikke har i sine driftsbudsjetter. Det er kostraveileder som krever at alle pensjonsutgiftene føres ut på tjenestene, enten det gjelder betalte utgifter eller kalkulatorisk korrigering fra utgift til kostnad. For senere år tenkes dette måleproblemet løst ved å budsjettjustere i forkant av årsoppgjøret, slik at problemstillingen ikke gir budsjettavvik på tjenestene som må korrigeres og forklares.

Administrasjon styring og felles

Tjenesteområdet endte med et mindreforbruk, men dette har sammenheng med pensjon.

Barnehage

Tjenesteområdet endte med et merforbruk på 2 millioner kroner, hvor ca. halvparten har sammenheng ekstra utgift på pensjon for private barnehager. Dette ble også omtalt i delårsrapport for august.

Grunnskole

Tjenesteområdet endte med et merforbruk (korrigert) på 9 millioner kroner. Både størrelse og årsaker til avviket er stor grad i samsvar med prognosene som er gitt gjennom året. Merforbruket har sammenheng med følgende forhold:

Inntektsreduksjon IMDI-midler 1,5 millioner kroner

Redusert brukerbetaling SFO 1,8 millioner kroner. Dette er både knyttet til innføring av 12 timers gratis SFO, men også redusert brukerbetaling mer generelt

Uforutsette utgifter på 0,9 millioner kroner for §9A-saker (skolemiljø), og gjelder elever som har fått innvilget tiltak

Skolelokaler ca 1,5 millioner kroner i merforbruk sammenliknet med budsjett. Dette ligger under under ansvarsområdet til teknisk drift.

Øvrig merforbruk er til en viss grad knyttet til at tjenesten ikke har greid å tilpasse driften i takt med nedtrekksbanen som har vært lagt til grunn i budsjett- og økonomiplan. Kombinert med økte brukerbehov, har omstillingen vært krevende. Gjennomgangen av lønnsartene viste dessuten at det har vært en nedgang i årsverk fra 2021 til 2022, kombinert med en økning i fastlønn ut over lønnsveksten. Dette har nok sammensatte årsaker som må undersøkes nærmere.

Helsestasjon og lege

Tjenesteområdet endte med et merforbruk på ca 2 millioner kroner, som er på samme nivå som prognosen fra delårsrapport for august. Størsteparten av avviket er knyttet til legetjenesten. Kostnadsdrivere er innleie av vikar for sykemeldte leger, samt utgifter for å rekruttere og beholde fastleger.

Helse og omsorg

Når vi nå korrigerer for pensjonsavregning, koronautgifter og Ukraina-krisen, ender avviket for tjenesteområdet ved årets slutt på et merforbruk på omlag 3,2 millioner kroner.

Helse og omsorg er et stort tjenesteområde, men til dels store forskjeller mellom ulike enheter og ansvarområder. Helse- og omsorgstjenester i institusjon har samlet hatt et underforbruk i forhold til budsjett, mens hjemmetjenester i sum har hatt merforbruk. Utgifter til lokaler er også lavere enn budsjettet.

Merforbruket er i hovedsak knyttet til helse- og omsorgstjenester til hjemmeboende, hjemmesykepleie, annen pleie, omsorg og hjelp i hjemmet, personlige assistenter, og omsorgsbasis.

Sosiale tjenester

Tjenesteområdet endte med et merforbruk på 3,8 millioner kroner. Dette er noe høyere enn prognosen i delårsrapport for august. Det er først og fremst ytelser til livsopphold som har vært høyere enn budsjettet.

Barnevern

Tjenesteområdet endte med et merforbruk på omlag 2,6 millioner kroner. Merforbruket er knyttet til økte utgifter til barnevernstiltak til barn plassert av barnevernet. Det handler både om økte krav til

oppfølging av barn i fosterhjem, samt at Barnevernreformen/Oppvekstreformen innebærer økte egenandeler for tiltak til barn i institusjon.

Kultur og idrett

Tjenesteområdet hadde et positivt avvik sammenliknet med budsjett. Deler av mindreforbruket skyldes lavere utgifter til lokaler.

Plan

Tjenesteområdet endte med et merforbruk 0,9 millioner kroner. Størsteparten skyldes bortfall av gebyrinntekter da arbeidet med reguleringsplan for transportbånd av kalk er blitt utsatt til etter at kommuneplanens arealdel er vedtatt.

Landbruk og næring

Avviket på tjenesteområdet er blant annet knyttet til tilskudd til næringslivet, og bruk av og avsetning til fond.

Samferdsel og vei

Tjenesteområdet endte med et merforbruk på 2,6 millioner kroner, og skyldes i hovedsak økte timespriser for brøyting. I delårsrapportene ble det tidlig varselet merforbruk. Merforbruket skyldes at januar-april 2022 var forholdsvis snørik, samt nye anbud på brøytetjenester hvor det har vært høy prisstigning. Det var ikke mulig å dekke inn dette merforbruket i løpet av året innenfor tjenesteområdets budsjett.

Brann og redning

Tjenesteområdet endte med et merforbruk på omlag 1 million kroner. I delårsrapporten for august ble det gitt prognoser på merforbruk knyttet overgang til nytt selskap, Brannvesenet Midt IKS. I tillegg ble lønnskostnader til beredskapkoordinator ikke budsjettert på tjenesteområdet.

Vann, avløp, renovasjon og selvkost

Vann og avløp er tjenester som etter lov og forskrift skal drives i selvkost. I dette ligger at utgifter med å frambringe tjenestene skal betales av brukerne av tjenestene, dvs innbyggere og bedrifter, gjennom kommunale gebyrer. Overskudd i selvkostregnskapet skal avsettes til fond, og komme brukerne til gode i fremtiden.

Tjenesteområdet har sin egen bevilgning i bevilgningsskjema drift (§5-4 2. ledd). Budsjett og regnskap for tjenesteområdet er satt opp slik at budsjettert og regnskapsført beløp tilsvarer de inntektene som finansierer kalkulerte renter og avskrivninger på selvkostområdet. Området er reelt sett i selvkost når kalkulerte renter og avskrivninger ses i sammenheng med betalte renter og avdrag. Selvkost dokumenteres i egen beregning som viser alle inntekter og kostnader og hovedtallene fremgår av note 14 i kommuneregnskapet.

Selvkostregnskapet på vannforsyningssiden har gått med ett underskudd som dekkes opp av bundet driftsfond og framført underskudd som kan dekkes inn senere. På grunn av problemer med sandfiltrene måtte det skiftes sand i filterene i februar 2022. Dette kostet ca. 1,5 mill.kr noe som gjorde at utgiftene til drift/vedlikehold ble høyere enn budsjettet. Selvkostregnskapet for avløpssektoren har gått med ett begrenset overskudd. Både driften av vann og avløp vært forholdsvis normal i 2022.

Kirke

Ingen vesentlige avvik sammenliknet med budsjett.

Handlingsrom:

Kommunestyret skal vedta årsregnskapet. Kommunestyret står fritt til å velge om deler av disposisjonsfond skal brukes til økte budsjetttrammer i 2023.

Uttaket vil få konsekvenser for kommunaløkonomisk bærekraft. Et høyt uttak av fra disposisjonsfondet i 2023 vil måtte bety innstramning i driften de påfølgende år for å bygge opp igjen disposisjonsfondet. Kommunedirektøren finner det likevel riktig å disponere deler av resultatet til drift i 2023, men anbefaler at det vises måtehold. Dette ut fra vurderingene ovenfor og behovet for bærekraft i et generasjonsperspektiv.

Økonomi:

Analysen av økonomi er helt sentral for å forstå om kommunen er i langsiktig økonomisk balanse og om prinsippene i kommuneloven om KommunalØkonomisk Bærekraft (KØB) er ivarettatt på en god måte.

Klima, energi og miljø:

Årsrapporten gir anledning til å rapportere på innsats og oppnådd resultat på området